

Список використаних джерел:

1. Антипін Є.Б. Ідеї наступності трудового виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку у вітчизняній педагогічній думці (кінець XIX – 30-ті роки XX століття) [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Антипін Євген Борисович ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2017. 20 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / *Бібліотечка журналу «Дошкільне виховання»*. Київ, 2012. 63 с.
3. Беленька Г. Зростання дошкільника в праці : наук.-метод. посіб. Київ : «Шкільний світ», 2010. 112 с.
4. Виховання дошкільника в праці / З.Н. Борисова, Г.В. Беленька, М.А. Машовець та ін. 2-ге вид. стер. Київ, 2002. 112 с.
5. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, [та інші]; наук. ред. Г.В. Беленька; Мін. осв. і науки України, Київський університет ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
6. Карнаухова А.В., Коваленко І.В. *Проблема формування трудових навичок у дітей старшого дошкільного віку. Молодий вчений*. 2018. № 12. С. 92–95.
7. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка [підручник]. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
8. Степанова О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки. Київ : Академія, 2003. С. 416–421.
9. Теорія і практика дошкільної освіти в Україні / за заг.ред. Г.В. Беленької, М.А. Машовець. Київ : Київський університет ім. Б. Грінченка, 2011. 112 с.

Петрова Т.М.

вихователь,

Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 144»

Криворізької міської ради

КАЗКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ

Згідно програми «Я у світі» [1, с. 7], «очікування суспільства сьогодні насамперед пов'язані з вихованням життєздатної, гнучкої, свідомої, творчої особистості. Починати це робити слід із дошкільного дитинства, оскільки саме в цей віковий період закладається фундамент оптимістичного світобачення; формуються уявлення дитини про свої права та обов'язки, про себе як представника певної статі, про себе

минулу – теперішню – завтрашню; про моральні правила і норми, межі припустимої поведінки».

Часто дитячий вік називають казковим і це пов'язано з тим, що саме через казку можна опосередковано розвивати дитину. Адже герої казки близькі дітям, сюжети зазвичай прості і зрозумілі, але тим не менше – сприяють розвитку уяви, фантазії, спостережливості, збагачують мовлення, вдосконалюють творчо-образне мислення.

Український педагог Василь Олександрович Сухомлинський зазначав, що «казка – це активна естетична творчість, що охоплює всі сфери духовного життя дитини – її розум, почуття, уяву, волю. Вона починається уже в розповіданні, вищий етап її – інсценізація» [2, с. 189].

Дослідники виокремлюють такі етапи роботи з казкою [3]: слухання казок; бесіди про казки; виготовлення і добір ілюстрацій до казок; інсценізація казок (театралізація); творення казок.

Серед орієнтовного переліку казок, що пропонуються до розгляду у середньому дошкільному віці є і казка Івана Франка «Ріпка» [4]. На нашу думку, включення до програми казок, які близькі і знайомі багатьом дітям, надає можливість максимально використати їх розвиваючий потенціал.

Розглянемо детальніше виокремлені етапи роботи з даною казкою.

Так, з самого початку ознайомлення з казкою, діти звертають увагу на незвичні імена героїв (дід – Андрушка, баба – Марушка, донечка – Мінка, собачка – Хвінка, киця – Варварка, мишка – Сіроманка). Тому після прочитання можна обговорити, які ж імена у героїв казки, як ще пестливо можна звертатись до людей з такими іменами?

Далі слід перейти до аналізу дій дідуся щодо власне посадки ріпки: «Як дідусь садив ріпку? (Дід узяв лопату та мотику, скопав у городі грядку велику, гною трохи наносив, грабельками підпушив; зробив пальцем дірку та й посадив ріпку). А як доглядав? (Щодень ішов дід у город, набравши води повен рот, свою ріпку поливав, їй до життя охоти додавав)». Та перейти до досвіду дітей щодо догляду за рослинами – як вони пропонували б доглядати за ріпкою, щоб вона виросла великою-великою, які найбільші овочі діти знають.

На окрему увагу заслуговують звертання героїв казки для кликання на город (Ходи, бабусю, не лежи, мені ріпку вирвати поможи. Ходи, доню, не біжи, нам ріпку вирвати поможи і т. д.). Можна поцікавитись у дітей, як би вони кликали свого товариша за необхідності привернути його увагу, як їх кличуть вдома і т. ін.

Слід також звернути увагу і на способи тримання героїв казки під час витягування ріпки (Узяв дід ріпку за чуб, баба діда – за сорочку, дочка бабу – за торочку, собачка дочку – за спідничку, киця собачку – за хвостик. Тягнуть і руками, і зубами, упираються ногами) – поцікавитись у дітей, як вони думають, чи зручно було саме так тягнути ріпку, а як би діти запропонували триматись, щоб якомога сильніше ухопитись?

Можна запропонувати дітям завдання щодо опису головних героїв казки – якими вони їх бачать? А чому саме такими? Як слова в казці вказують на ті чи інші риси зовнішності героїв? Слід максимально використовувати питання «Який, яка, яке, чому?».

Після детального аналізу окремих аспектів казки можна перейти до показу казки дітьми – адже ця казка зазвичай відома дітям задалегідь, варто тільки трішки прикрасити її родзинками, що притаманні саме казці авторства Івана Франка, можна на якомусь із занять створити героїв казки – задалегідь підготувати розмальовки героїв казки та розмалювати їх і вирізати, а потім показати казку, адже переказ казки дітьми сприятиме розвитку мислення, розширенню мовленнєвого запасу дитини.

Наприкінці заняття слід обговорити з дітьми, яка ж головна ідея казки (триматися, працювати разом). Слід спонукати дітей до самостійного визначення, чому дідусь сам не міг вирвати ріпку, а усі разом вони ріпку вирвали. Чи бували у них ситуації, коли самостійно вони щось зробити не змогли, а разом з друзями/батьками/родичами приходили до успіху?

На закріплення можна запропонувати зіграти цю ж казку, але замінити певних героїв на інших – на вибір дітей. Зазвичай діти активно пропонують інших персонажів.

Саме за допомогою казки можна формувати культуру спілкування та розвивати словесну творчість дітей.

Список використаних джерел:

1. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. – 488 с.
2. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : в 5 т. – Т. 3. – К. : Рад. шк., 1977. – С. 7–279.

3. Заліток Л. М. Сухомлинський В. О. про роль казки у вихованні та навчанні дітей / Людмила Михайлівна Заліток // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими освітніми потребами, 2012. – Випуск 9(11).

4. Ріпка – Іван Франко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrclassic.com.ua/katalog/f/franko-ivan/2125-ivan-franko-ripka>